

ISSN 2446-0397

UNIMA

UNIMA Danmark

Maj 2017

Indhold

Opslagstavlen

- 3 Formanden
- 4 Editorial summary
- 5 Festivaler på vej i 2017
- 6 Kursus i dukkekonstruktion Teater Refleksion

Dukker i Danmark

- 7 Aprilfestival i Sønderborg
- 13 UNIMA Danmark på Aprilfestivalen

Internationalt

- 14 Solidaritetsaktion med La Bruja y Don Cristobal
- 16 Dukketeater som immateriel kulturarv
- 18 International litteratur tilgået UNIMA centret.
- 21 World puppetry day and
International message (Nancy Lohman Staub)
- 23 Et tilbud fra Spanien (Eugenio Navaro)

Teknikaliteter

- 24 To trolde og planten (Skyggespilfigurer)

Omkring bestyrelsen

- 25 Referat af bestyrelsesmøde 28/4 2017
- 26 DATS og UNIMA Danmark

Formanden:

For et par måneder siden, lige efter Knud havde udgivet det forrige nummer af UNIMA Nyt, havde jeg en meget god oplevelse i forbindelse med bladet.

Inde i bladet havde Knud lavet et langt interview med Paul Arne Kring Sørensen. Og jeg havde i den anledning bedt Knud om at lave et kopi af bladet til mig, så jeg kunne forære det til min læges sekretær.

Sekretæren havde nemlig gået i Skole med Paul Arne oppe i Helsingør, og på det tidspunkt så de åbenbart meget til hinanden både i skolen og i hinandens hjem. Nå, men jeg gav sekretæren bladet og slog op på siderne med Paul Arne.

Hendes ansigt lyste totalt op, og det er ikke kun fordi hun i forvejen har en positiv og smilende fremtoning, hun lyste som sagt helt op, og fortalte at hun virkelig glædede sig til at læse artiklen.

Jeg har aldrig før oplevet en sådan glæde over vores blad, og jeg kom til at tænke på, at nu når jeg er ved at trække mig tilbage som formand, så var det en virkelig gave at få med ved afskeden.

For som mange af jer ved så trækker jeg efter 16 år som formand, og Martin Rasmussen stiller op som formandskandidat. Så - hvis ikke andre har lyst til posten, og I kan jo bare stille op - så bliver det Martin der vil lede UNIMA Danmark i de kommende år.

Hans Hartvich-Madsen

Formand og ny formand

Editorial Summary

It is springtime, and anemones (*Anemone nemorosa*) cover the floor of Danish beech forests, and in addition I have the yellow variant (*Anemone ranunculoides*) in my own garden. Very nice –.

Hans Hartvich-Madsen, for many years chairman for UNIMA Denmark, announces in his introductory note (p. 3) that he is withdrawing from this post at the upcoming meeting of the UNIMA Denmark general assembly. The meeting takes place on August 11th. It is likely Martin Rasmussen will be elected as new chairman.

The autumn of uneven years seem to be especially rich in large puppet festivals: At Bornholm from September 7th to 12th, and at Silkeborg the 'Festival of Wonder' from November 9th to 13th, and in France 'Festival Mondial des Théâtres de Marionnettes' at Charleville-Mezière September 16th to 24th (p. 5).

Or you may participate in a one week workshop on Puppet construction at Theater Refleksion I Aarhus. It is conducted by Mariann Aagaard, one of the best puppet makers in Denmark, starting May 28th. (p 6).

Or you could go to Spain for a four days workshop at the puppet theater 'La Puntual' in Barcelona. It starts on June 29th and is conducted by the well known marionette player Stephen Mottram, who also shows his play: 'The parachute'. (p. 23).

Returning to Denmark and festivals: Every year the organization 'Teatercentrum' arranges a huge presentation of Danish state supported theater groups playing for children. The festival has changed its name to 'Aprilfestival' because it traditionally takes place at that month. Every year the festival is moved to a new part of Denmark giving local populations a chance to see the plays, but the purpose is also to provide viewing opportunities for potential buyers of the shows. The festival is huge, this year 175 different plays were presented and most were played two or three times.

Some, but by no means all of the groups are using puppets in their plays. Four from the board of UNIMA Denmark were present as onlookers at the festival. The purpose was to make theatre people aware of UNIMA and the possibilities it represents, and in addition to get an impression of the status of puppet play in Danish Children Theater. In 7 days we managed to see 21 plays out of the 175, which in no way is representative. Puppets when used tends to be of simple, static types moved around by one or two (visible) players in at tabletop set up. Video projections are used to good effect (pp. 7 to 13).

Classical puppet plays often have a satirical aim, and may not be to every ones taste. An example is the story about 'La Bruja y Don Cristobal' as performed by Titeres desde Abajo under the carnival in Madrid last year. The two players were arrested and their puppets confiscated. It resulted in large protest demonstrations arranged by their colleagues and a call for an international solidarity action in form of streaming of the play. UNIMA Denmark in Roskilde participated in the action (pp. 14,15).

Classical puppet plays are often part of popular traditions and may be recognized by UNESCO and included on their list of Intangible Cultural Heritage. Traditional puppet theater in the Czech Republic and the Slovak Republic together was in 2016 included on the list as the seventh item of this type (pp 16,17).

Occasionally the Danish UNIMA center receives periodicals issued on paper, from other UNIMA centers, from Theaters etc. It is interesting reading. Some excerpts are presented on pp.18 to 20.

And then it has been annual *World Puppetry Day* March 21st 2017. The International Message by Nancy Lohman Staub is reproduced on pp. 21,22.

Technical comments on trolls and shadow plays, and their use in connection with page numbers, p.24.

Minutes from the UNIMA board meeting April 28, 2017, p.25.

Some DATS materials including their annual report 2017, with interesting thoughts about 'growth layers' as important for theater development, pp.26,27.

Festivaler på vej i 2017:

Hvert andet år er der **Dukketeaterfestival på Bornholm**, og i år bliver det fra d. 7. til 12. september. Planlægningen må være godt på vej, i hvert fald var d. 15. januar(2016?) sidste frist for at teatergrupper kunne ansøge om at deltage.

Ida Tjalve er kommet ind i UNIMAs Europæiske Kommission, så mon ikke der falder nogle kontakter af i den forbindelse.

Også festivalen i **Silkeborg** finder sted på ulige årstal, og fra den 9. til 13. november kan man glæde sig til en ny udgave af **Festival of Wonder**.

Også Ulla Dengsø er uden tvivl næsten klar med at planlægge programmet. Hun har allerede meddelt, der igen i år vil være et stor gæstespil med Brødrene Forman, denne gang som 'cowboy' i deres udendørs multimedieshow: **DEADTOWN** –

Ulla er mangeårigt dansk medlem af UNIMAs Kommission for Festivaler og har bl.a. herigennem et stort internationalt netværk at trække på. Hun rejser flittigt for at se på forestillinger til brug for festivalen.

Det er nok i den forbindelse har hun set på nedenstående store samling af optrædende. Jeg har stjålet billedet fra facebook, hvor hun sendte os det med sin hilsen i anledning af 'The World Puppetry Day' d. 31. marts (se også side 21).

Festivalen har nyligt udsendt deres Nyhedsbrev for maj 2017.

Festival of Wonder er blevet udnævnt til officiel EFFT-festival og er nu part af the EFFT community styret af the European Festival Association.

En meget officiel blåstempling.

Festivalens åbningsforestillingen i år bliver:

Moondog – The Viking of 5th Avenue

en teaterkoncert med dukker

bygget over Louis Thomas Hardys musik

Hvert andet år afholdes også **Festival Mondial des Théâtres de Marionnettes** i UNIMAs hjemby Charleville-Mezière i det nordlige Frankrig. I 2017 bliver det fra d. 16. til 24. september.

Endeligt program foreligger i juni måned:

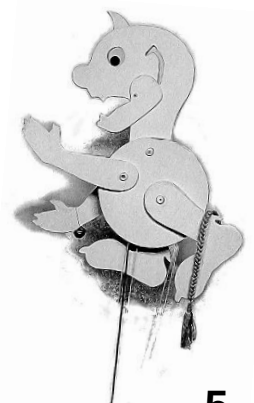
www.festival-marionnette.com

Den er bestemt værd at rejse efter.

Knud Brodersen

Ida Tjalve har fået oplyst, at man tilstræber at fremme UNIMAs synlighed under denne festival og at tilbud om bidrag i den forbindelse er meget velkomne.

Helena Nielson fra UNIMAs European Commission giver nogle indikationer for hvad der kunne være tale om. Det haster.

Kursus i dukkekonstruktion på Teater Refleksion

ved dukkemager/scenograf Mariann Aagaard

Intensivt kursus over 7 dage

Søndag 28. maj – lørdag 3.juni begge dage inkl. Dagligt kl.9-18

Der arbejdes med alle former for konstruktioner af teaterdukker ud fra deltagernes individuelle ønsker og behov. Dvs. at der undervises individuelt på alle niveauer.

Det er mit ønske med kurset, at lede dig gennem en proces, som hjælper dig til at finde dit eget udtryk, og gøre dig i stand til arbejde selvstændigt med dukkekonstruktion.

Udgangspunktet er din idé om hvad dukken skal kunne:
Hvilken krop den skal have,
hvordan den skal kunne bevæge sig
og hvordan den skal føres.

Der findes ikke én skabelon til en dukke,
men der findes mange forskellige løsninger på f.eks. led og materialer.

Vi finder de bedste tekniske løsninger for din dukke.

Næste fase er konstruktionstegninger og eksperimenter med teknikken.
Derefter bygges de forskellige dele, som justeres og tilpasses inden de samles.

Tilmelding og yderligere informationer på www.refleksion.dk

Mariann Aagaard mariannaa@refleksion.dk
Scenograf/dukkemager

TEATER REFLEKSION

Jyllandsgaarden
Frederiksgade 72b, 1.
8000 Århus C
Tlf. 86 24 05 27

Søren Madsen med egen dukke

Dukker i Danmark

Hvert år i april arrangerer *Teatercentrum* Farvergade 10, 1463 Købh.K (der er en organisation under Kulturministeriet) info@teatercentrum.dk en uges festival for dansk børne- og ungdomsteater.

Her kan teatrene præsentere deres forestillinger for kolleger og for potentielle opkøbere fra skoler og andre institutioner.

Desuden er det et selvstændigt formål at få børne- og ungdomsteater ud til alle dele af Danmark. Festivalen flytter derfor hvert år til en ny del af landet, og i år var turen kommet til Sønderborg. I ugens begyndelse var forestillingerne spredt ud på institutioner over hele Als, Sundeved og Broagerland, mens de den sidste weekend spillede i og omkring selve Sønderborg.

Aprilfestivalen er et stort foretagende, måske den største eksisterende børneteaterfestival. Budgettet er på 4,9 Mkr. i form af statstilskud og sponsorbidrag.

Også de 118 teatre yder deres skærv: De bidrager ved praktisk afvikling af festivalen, og de spiller 'gratis' mod husly og forplejning i håb om at reklameværdien af deltagelse i festivalen kan føre til senere salg af deres forestillinger.

Alle de deltagende teatre er refusionsberettigede, så staten støtter køb af deres forestillinger. Amatørgrupper – som der jo også findes en del af – må blive udenfor i den kolde sne.

UNIMA Danmark er dansk afdeling mellem 90 andre lande i UNIMA (Union Internationale de la Marionnette) der er tilknyttet UNESCO bl.a. som rådgiver angående dukketeater som bevaringsværdig immateriel kulturarv. Vi var fire tilstede på festivalen dels for at fremme interessen for dukke- og figurteatrets mange muligheder (se annoncen i Den Røde Brochure side 30 og her i bladet side 13), dels for at få et indtryk af hvilken rolle dukker og animation spiller i nutidigt dansk børne og ungdomsteater.

Blandt festivalens henved 470 forskellige viste forestillinger var det naturligvis kun et fåtal vi kunne overkomme at se. Så her kommer nogle spredte betragtninger:

Festivalen har som en første vejledning valgt at dele forestillingerne i nogle lidt arbitrære aldersgrupper:

Af de 21 forestillinger tiltænkt **ungste aldersklasse**: '½+ For de allermindste' fik vi slet ikke set nogen, skønt der uden tvivl er ganske udmærkede ting imellem.

I stedet vil jeg knytte en personlig oplevelse til *Åben Dans*: '**Tre ben**' som havde premiere i Roskilde sidste efterår. Den er klassificeret til ½ - 5 år, mens den øvre aldersgruppe på 70 – 100 år var pist væk. Det er dog ellers der, man begynder at få brug for sit tredje ben! Thomas Isenhardt og Cathrine Poher fik lokket mig til at bidrage med lidt brummesang til lydsiden, men bortset herfra er det en udmærket danseforestilling tilsat lidt ny-cirkus. Dukker var der ingen af.

I **anden aldersklasse**: '4+ For de små' var der 36 forestillinger. Her så vi 5 forestillinger:

Stine Westergaard

Teater Lille Hest: 'Af ler er vi kommet' 4 til 7 år. 2 spillere. Det foregik i en stor børneinstitution på Nordals, og publikum var ca. 30 unger i 3-5 års alderen og deres pædagoger. Stykket handlede om intet mindre en verdens skabelse i henhold til en afrikansk myte blandet op med andre landes myter og lidt pladetektonik. Fin brug af projektioner til illustration af 'foredraget' den ene spiller forsøger at fremfører, mens den anden mere jordnært kludrer med dit og dat. Plastic dyr. Og midt i skabelsen var der kaffepause – Børnene elskede det, og efter forestillingen skulle mange af dem have en 'krammer'.

Teater Nordkraft: 'Ordet på bordet' 4 til 8 år. Gråsten skole. 1 spiller. En ung mand bor alene i et hus hvor der hænger stilfulde portrætter af hans far, farfar og oldefar på væggen. Alt er gråt i gråt. Der er også et billede af en sø med et hus bagved.

Den unge mand kommer hjem fra arbejde, går indenfor, hænger sin jakke fra sig (den falder på gulvet), han er træt, går i seng, sover, vækkeuret ringer, han står op, spiser morgenmad, læser avis, tager jakke på, ud af døren, hilser på publikum . . kommer tilbage, ind ad døren, hænger sin jakke fra sig (den falder på gulvet), han er træt, går i seng, sover, vækkeur ringer, han står op 'for det skal man jo', spiser morgenmad, læser avis, tager jakke på, ud af døren, hilser på publikum . . kommer tilbage, går ind ad døren, hænger sin jakke fra sig (falder på gulvet), han er træt, går i seng, sover, vækkeur ringer, op igen 'for det skal man jo', spiser morgenmad, læser avis 'for det skal man jo', jakke på, går på arbejde 'for det skal man jo', hilser på publikum . . kommer tilbage, ind af døren, hænger jakken, træt, går i seng, vækkeur, spiser, læser, jakke på, ud, hilse, på arbejde . . tilbage, jakke, sove . Om og om, hurtigere og hurtigere samme trummerum . .

Indtil en dag vækkeuret bliver til en fugl og flyver ud af vinduet. Den unge mand forsøger forvirret at læse avis, men den er blevet til tyggegummi. Bag ham er portrætterne blevet levende og kommenterer hans opførsel, retter på ham, skændes indbyrdes.

Han får øje på billedet med søen, ønsker sig en svømmetur, tager tøjet af og hopper ud gennem billedet. Scenen drejer så man ser ind fra den anden ende af huset, ind i samme stue. Den unge mand ligger på maven på bordet og svømmer. Portrætterne er blevet til dyr, farlige dyr. Og så bliver det indviklet: Noget med tyggegummi fra aviserne, musik, fyrværkeri ?

Portrætterne er en slags video animation. Og genstridige omgivelser er jo klassiske i klovnenumre. Forvandlingsteater, men figurteater? Ikke rigtig.

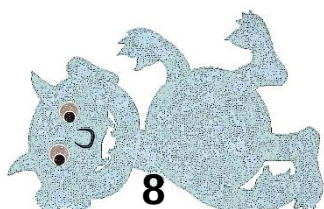
Teater Refleksion og Red Bridge Arts: 'I nattens lys' 3 til 8 år 1 spiller: Andy Manly på engelsk.

Publikum sidder på lave bænke langs den ene side i et ovalt mørkegråt telt. Den anden side er møbleret med små skabe og skuffedarier. Lidt som i en antikvitetsbutik. Til højre et gammeldags pendul ur. Til venstre sidder en læsende mand, der venter på at natten falder på. Lyset aftager. Han vogter over rummets mange små væsner, mest konkret måske en porcelæns hund der bjæffer svagt. Han tysser på den, ikke vække de andre ! Der kommer små lyde fra skabene, Han lister rundt og taler beroligende til dem. Blæser på skabene og sommetider åbner de sig, så vi ser hvad der er indeni. Små lyspletter dukker frem og forsvinder igen. 'Tys, I skal sove'. Han drejer på ur viseren: tiden går. Han åbner ur skiven, tager månen ud (en lysende glaskugle) og hænge den op på himlen. En af lyspletterne er mere insisterende, den vil se hvad der foregår. Han taler formanende til den, men den bliver til flere pletter, der jagter hinanden.

Manden drejer igen på viseren, flere gange i træk, og pletterne forsvinder modvilligt ind i deres skab. Viserne drejes, tiden går. Stilhed, lyset vender tilbage, manden sætter sig. Natten er gået.

En smuk og stilfærdig forestilling som så ofte fra Teater Refleksion.

Teatret Fair Play: 'Små døde dyr' 4 til 8 år 2 spillere: Henriette Rosenbeck, Henrik Steen Larsen

En kone og hendes mere forsagte mand finder på at de vil starte et begravelsesfirma for døde dyr. Dem er der mange af rundt omkring. Man skal bare lede, og konen skal nok sørge for det praktiske, jord, trillebør, skovl, æsker i forskellig størrelse. Han skal bare græde og sige noget passende ved begravelsen, f.eks. et digt. Først begraver de en død humlebi, fulgt af flere mus og et fladkørt pindsvin. Digtene er komiske og konkrete. Så følger tre sild og en hane og mest sørgeligt en død solsort. Gravene bliver udstyret med navneplade og blomster og kors. De fleste voksne har vist prøvet sammen med et barn at begrave et dødt dyr, måske et kæledyr. Døden som noget konkret, men også med et strejf af noget rituelt religiøst.

Det lille Turnéteater: 'Om ikke at blive ædt' 5 og derover. 1 spiller: Peter Holst folder en sindrige eventyrskov op af bordpladen og fortæller historien om en meget selvstændig og moderne *Rødhætte*, der bliver smidt ud hjemmefra og må begiver sig ud i skoven for at søge ly hos sin *gamle bedstemor*. Undervejs møder hun *Klodshans* og *Hans og Grete* og også *Ulven*, men hun ved godt hun ikke må tale med fremmede. . Og så går som det som det skal gå, men Rødhætte klarer det hele selv: Ikke noget med at blive reddet af en tilfældig jæger! Et underfundigt fortalt eventyr i en meget smukt udført og belyst bevægelig dekoration.

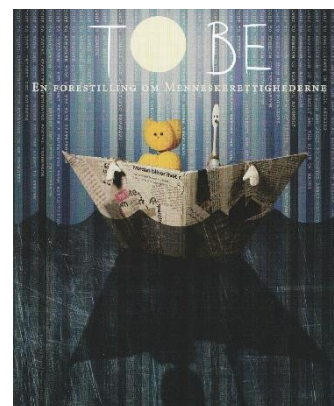
I tredje aldersklasse: '6+ For de lidt større' var der 59 forestillinger. Her så vi fire forestillinger:

De Røde Heste: 'Den sandfærdige beretning om de tre små grise' 5 til 10 år.

1 spiller: Klaus Mandøe fremfører historien i et rigtigt dukketeater med handske-dukke. Den *flinke unge ulv* er charmerende, når han beretter om hvordan hans far, *store stygge ulv*, åd to grise: naboer der var flyttet ind i alt for skrøbelige huse, mens store stygge ulv må give op over for *tredje gris* (billedet) som havde anskaffet sig et solidt murstenshus (og ikke er særlig charmerende). Det hjælper ikke hvor meget *stygge ulv* så blæser – eller kryber ned gennem skorstenen –

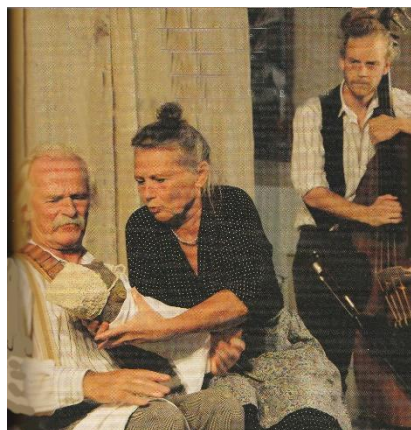
Passepartout Theatre Production: 'To Be' En forestilling om menneskerettigheder 6 til 12 år 1 spiller: Jacques S. Mathiesen bruger dukker fremstillet ud fra badesvampe, pensler og børster nødtørftigt forsynet med ansigter, arme og ben til at berette en historie fra nutiden: Teknikken er simpel: åben dukkeføring på et bord ledsaget af video projektioner på en skærm ved siden af. Pigen (badesvampen) forelsker sig i en fremmed (en pensel). Familierne er skeptiske, men accepterer hinanden. Flere episoder følger, en farlig sejltur, og en grænsebom, hvor svampen og penslen med besvær for lov at passere. Nyt land giver nye problemer. Flere kommer til og det ender i almindeligt slagsmål.

Teater Morgana og Teater Nordkraft: 'Otto' 7 til 11 år 3 spillere/musikere:

Margit Szlavik, Kaj Pedersen og Bastian Popp (kontrabas og barnets stemme).

Konen og manden ønsker sig brændende et barn, men har ikke kunnet få det. Så en dag finder manden et stykke træ i skoven som kan minde om et barn, en dreng. De kalder ham Otto. Konen insistere på at beholde 'drengen', klæder ham på og mader ham. Han er altid sulten og foretrækker kød, rødt kød. Han vokser sig større og større, æder alle pølserne, koen og hesten og hønsene og katten og bliver kun mere og mere sulten. Han æder konen – manden forsøger at myrde ham, det mislykkes – Drengen stikker af, løber ned til landsbyen, æder præsten og skolelæreren og alle eleverne. Kun landsbyens kloge kone kan få styr på ham, så han til sidst ender i brændekurven og går op i røg.

Et folkeeventyr, en parabel om et grådigt barn, der får lov at æde sine omgivelser. Morsomt, grotesk, makabert og meget velspillet.

Og så er der jo en slags trædukke med.

Teater Tasken: 'Dannerbarn' 8 til 14 år 2 spillere: Karen Nielsen; Bolette Bjerre. 1 musiker: Henrik Andersen.

På loftet over Jægerspris slot gemmer en flygtningepige sig. Hun føler sig jaget og farer sammen ved den mindste lyd. Hendes tilstedeværelse kalder en skikkelse i krinolinekjole frem. Det er grevinde Danner, Frederik VII's hustru, frk. Rasmussen, som insisterer på ikke at være noget 'spøjelse'. Hun taler sin samtids sprog i morsom kontrast til pigens nutidige jargon. Et tillidsforhold opbygges langsomt mellem det ulige par, pigen spejler sig i grevinde Danners levnedsløb, og lærer om selvtillid, håb og tro på at noget kan lykkes. Mange kønne episoder og god brug af tidsforskellen, f.eks. kender Danner intet til moderne teknik. Og så spiller stykket naturligvis på det nutidige Dannerhus historie og brug.

I fjerde aldersklasse: 10+ *For de største* var der 56 forestillinger. Her så Hans og jeg fem forestillinger:

Paolo Nani Teater: 'Jekyll on Ice' 10 til 99 år. 1 spiller: Paolo Nani. Klovnen Jekyll har anskaffet sig en transportabel isbod og forsøger med vekslende held at skaffe sig kunder. Det hjælper på omsætningen at han begynder at forære isvaflerne væk. Men det er ret risikabelt at handle med ham. (Dr. Jekyll havde jo sine mørke sider som Mr. Hyde). Man må være forberedt på at isen forsvinder, ballonerne stikker af eller eksploderer og man for en spand iskoldt og højest virkeligt vand ud over sig. En fornem klovneentré med Jekyll i intens vekselvirkning med publikum og mangel på genstande.

Randers Egnsteater: 'Drømmen om Amerika' 9 til 99 år. 3 spillere: Lisbeth Knopper, Morten Bo Koch og Thommas Biehl. En forestilling om at være fremmed i et nyt land. Landarbejdere i slutningen af 18hundred-

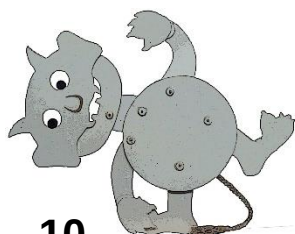
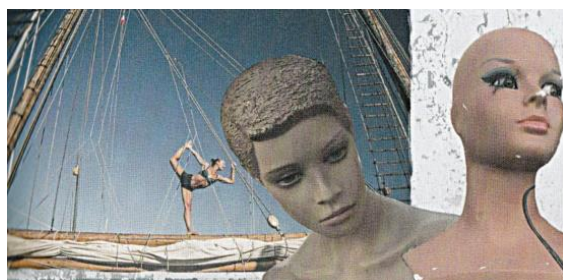
tallet er utilfredse med arbejdsforholdene i deres hjemland. En af dem har hørt om mulighederne i Amerika og overtaler sin ven og dennes kone til at udvandre. Overfarten på sejskib er hård og stormfuld. Kvinden mister sin baby og de bliver frastjålet deres få penge. Myndighederne er ikke venlige og det nye sprog er svært. De for ansættelse på en farm, men arbejdet er hårdt og dårligt betalt lige som hjemme. De slutter sig til en karavane af mormoner der drager vestpå, forlader karavanen og kommer til en koloni af andre skandinaver hvor de hjælpes til en lod jord. Det går nogenlunde, men så omkommer manden i en præriebrand. Kvinden beslutter at blive i Amerika. Stykket opføres som en slags realistisk teater (med undtagelse af den ene skuespiller skal dække en lang række forskellige roller). Tematisk spiller stykket på nutidige flygtninges situation.

Asterions Hus: 'Min Odyssé' 12 år og derover. 1 spiller/danser: Tilde Knudsen. Asterions hus har gennem fire år deltaget i en større international 'Quest' på sporet af Odysseus gennem store dele af Europa.

Tilde giver i dans, tale og i vekselvirkning med en kreds af publikummer sin personlige skildring af myten og af erfaringer fra rejsen.

Interessant og effektivt, men kan

forekomme lidt privat og dukketeater er det i hvert fald ikke.

André Andersen SOLO: 'Heksejagt' 12 år og derover. 1 spiller: André Andersen der i Gråsten Slotskirke fortæller om en af de dystre sider af reformationen: Det handler om overtro hos Christian IV og hans samtidige, og om en kvinde der bliver anklaget for at være heks, men som (delvis) går fri ved at spille på den lokale anklagers fordomme. Hun laver 'Faked News' og får derved betydningsfulde mænd anklaget for at give sig af med trolddom, og det kan jo umuligt være rigtigt. Om det så er en god ide at præsentere et så betændt historisk emne på teatralisk form kan man vel have sin tvivl om.

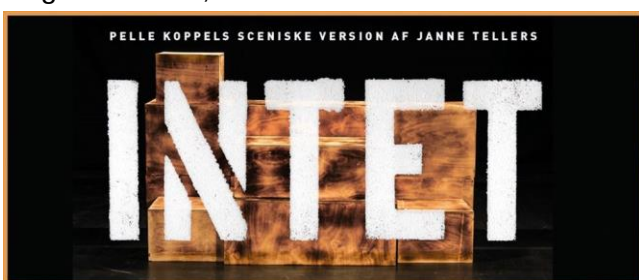
Teater V og Teater Nordkraft: 'Intet' 14 til 18 år 2 spillere: Mikkel Reenberg, Ane Helene Hovby.

En af drengene i en skoleklasse af pubertetsbørn er klatret op i et blommetræ, han spiser blommer og spytter sten ned i hovedet på vennerne når de går forbi nedenunder.

Han påstår: 'Alting er lige meget. Intet er noget værd'.

De andre beslutter at bevise, han tager fejl. De vil lave en samling af ting af betydning for dem, og præsentere ham for den. De skal alle sammen bidrage og den der sidst har bidraget, skal bestemme hvad den næste skal aflevere. De vælger et nedlagt savværk som samlingssted.

Alle drengene fremføres af den mandlige spiller, alle pigerne af den kvindelige. Somme tider bliver det noget karikeret, men oftest sker det med indlevelse.

Scenen er tom, med en flytbar mikrofon og en stor stabel trækasser af forskellig form og størrelse som rekvisitter. De bliver flyttet rundt og bygget sammen i mange kombinationer. Animeret scenografi som på udmærket vis beskriver og understøtter handlingen.

Indsamlingen af værdsatte og betydningsfulde ting starter i det små: en dreng afleverer sin fodbold, en pige sine yndlingssko, en dreng må af med sin fine gule

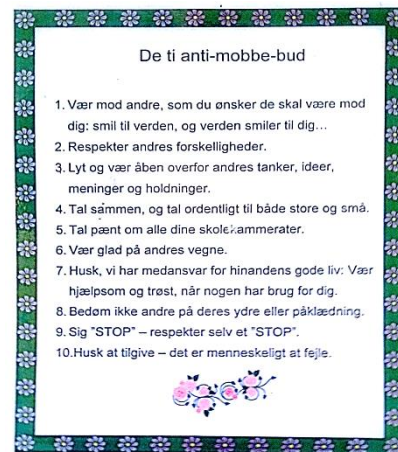
cykel, en pige sit kæledyr, næste dreng sit bedetæppe. Det er han ikke meget for, men gruppen presser ham. Til gengæld forlanger han den næste piges flotte lyse hår. . Nogle af drengene fungerer som ledere i legen, der accelerere ud i det absurde så som: opgravning af en død lillebrors lig . . En dreng som er glad for at spille guitar får hugget sin venstre pegefinger af . .

De sære hændelser bliver opdaget og de unge bliver forbudt adgang til savværket.

Der går journalistik i sagen. Den mærkelig samling bliver udnævnt til kunst og tilbudt købt for et større beløb. Men drengen i træet kan ikke se noget værdifuldt i den, slet ikke hvis man er villig til at sælge den.

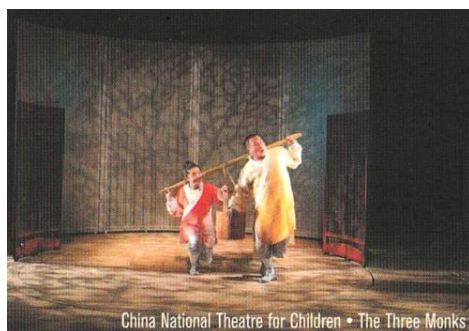
Forestillingen have premiere på Teater V i Valby og kommer op der igen i 2018. På festivalen blev den opført på Lysabildskolen på Als.

Som en kommentar til denne makabre studie i ritualer, gruppe pres og mobning bringes her et foto af en serie velmenende anbefalinger til antimobning. Den hang tilfældigvis på en opslagstavle i aulaen hvor vi ventede på at komme ind til forestillingen.

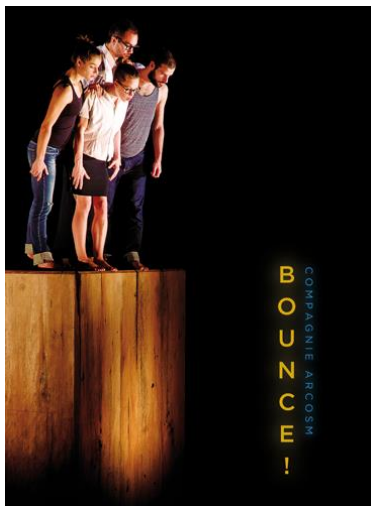
Udenlandske gæstespil.

Traditionen tro byder festivalen også på gæstespil fra udlandet:

Det Kinesiske Nationalteater for børn opførte 'The Three Monks' om tre unge munke der lever sammen på et bjerg under vejledning af en buddhistisk mester. Vand skal hentes op i spande nede fra dalen. Det giver konflikter og mange muligheder for akrobatisk dans. Stykket slutter med en kæmpe ildebrand hvorfra de bliver reddet af deres mester. Smuk og poetisk med god brug af videoprojektioner på enkel scenografi.

Den franske gruppe: Cie. Arcosm fremførte **'Bounce'** hvor fire eminente musikere/dansere/akrobater giver sig i kast med hinanden og med usikre omgivelser bl.a. en stor, mystisk og centralt anbragt kasse. Imponerende hvad de formår og tør lægge krop til. www.compagniearcosm.fr

Den belgiske gruppe: Cie Gare Centrale spillede deres **'Ressacs'**. Det er klassisk bordteater med små plastic figurer, legetøjsbiler og specialfremstillede genstande fremført af en mand og hans kone. Det handler om, at det går op og ned her i verden.

Man kan når som helst blive kastet ud i brænding (som titlen betyder): Først er de velstående med hus, have og fint tøj, men så går det hurtigt nedad: De mister alting inklusive det meste af deres tøj. Hunden og en lille sejlbåd beholder de.

Til søs kommer de ud i voldsomt stormvejr. Båden strander på en tropeø, og de begynder forfra med at bygge hus og få planter til at gro. Vilde dyr angriber og de må starte om igen. Nu går det bedre, de får indfødte tjenere (som de ikke behandler pænt). Plantagen vokser. Der er indtægter. Der bliver fundet olie og bygget brønde. De får fint tøj og fine fornemmelser. Men olie kan brænde og rørledninger eksplodere og så ligger alt i ruiner igen – Om det ender her ved jeg ikke, konen har fået grønne fingre ? www.garecentrale.be

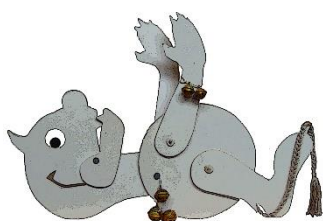
Af de 175 programsatte forestillinger lykkedes det os i løbet af seks dage at se 21, altså 12 % af de udbudte. Det er naturligvis hverken halvt eller helt repræsentativt.

14 af de 21 benyttede 'stive' dukker på nær i er enkelt tilfælde. Undtagelsen er *De Røde Heste: 'Den sandfærdige beretning om de tre små grise'* der bliver spillet med en variant af klassiske handske-dukke. Undertiden kan stive dukker fremstillet til formålet være udmærkede. At dukkerne er døde kan være en pointe i sig selv ('Otto' og 'Små døde dyr'). Undertiden bruges plastic legetøjsfigurer, men de er ofte små. Det anbefales at medbringe teaterkikkert. Dukkeføringen er ofte en variant af bordteater med en eller to synlige dukkespiller. Tre eller flere spillere optræder kun undtagelsesvis, uden tvivl som følge af økonomiske begrænsninger. Det er trist for en gammel dukkemager som mig, at de klassiske handske-, stang- og marionetdukke er ved at gå af brug her i landet. Noget bør gøres for at holde traditionen i live.

Hans, jeg, og de to andre fra UNMA Danmarks bestyrelser: Rikke og Martin, der sluttede sig til os torsdag, var jo ikke kommet til Sønderborg udelukkende for at se teater – Vi ville gøre opmærksom på UNIMAs eksistens og fortælle om de muligheder foreningen indebærer, i form af kontakter, festivaler og uddannelsesstilbud m.m. her i landet og også internationalt.

Til formålet havde vi indrykket en annonce i Den Røde Brochure 2017/18 side 30. Den blev bragt i en tidlig version i UNIMA-Nyt for december 2017. Her er den vist i sin endelige form på næste side. Vi havde medbragt annoncen som plakat i A4 og A3 format og delte den ud på festivalen. Folk var øjensynlig glade for den. (Tak til Anders Keiding for trykarbejdet).

Personlige kontakter fungerede fint, men det annoncerede informationsmøde blev en skuffelse, måske fordi det tidsmæssigt lå for tæt på det store Festival Show i Sønderborgs kæmpe koncertsal Alsion. Her skulle teatrene bidrage med et uddrag af hver deres forestilling, og de har formodentlig haft travlt med at indøve forløbet.

UNIMA Danmark

er den danske organisation blandt mere end 90 nationale organisationer under den internationale sammenslutning UNIMA, som er tilknyttet UNESCO. UNIMA arbejder for at udbrede kendskabet til dukke- og figurteater som kultur, som kunstart for børn og voksne, som læringsrum, pædagogisk redskab, terapiform og formidlingsmedie.

Foreningens medlemmer er spredt over hele landet, og omfatter både professionelle- og amatørteatre, forskellige institutioner, pædagoger, lærere og folk med almen interesse for dukkernes verden. Deres motivation er forskelligartet, hvilket gør UNIMA til en bredt arbejdende forening.

Ud over vores internationale arbejde arrangerer vi kurser og anden undervisning for medlemmerne. Som medlem modtager man UNIMA-nyt, der dækker både lokalt og internationalt.

Kontakt:

Internationalt:

www.unima.org

UNIMA Danmark:

www.unima.dk

hvor man bl.a. kan melde sig ind.

Formand: Hans Hartvich-Madsen hans@unima.dk

Unima Center og Redaktion knud@unima.dk

c/o Teatret i det Blå Hus, Bredgade 9, Roskilde

Annoncen er sponsoreret af Teatret i det Blå Hus

Internationalt

Heksen og Don Cristobal

En International Solidaritetsaktion

Sidste år 5. februar 2016 under Karnevallet i Madrid opførte to unge spanske dukkespillere Raúl García og Alfonso Lázaro fra gruppen *Títeres desde abajo* deres forestilling:

La Bruja y Don Cristobal

Nogen blandt tilskuerne til gadeteatret meldte dem anonymt for *støtte til terrorisme og hadforbrydelser*. De var fængslet i 5 dage. Terrorismeanklagen blev senere frafaldet, og resten af sagen er nu henlagt (Caso Archivado). Forsvaret har imidlertid appelleret til højre instans med henblik på en principiel frifindelse af både stykke og spillere. Det handler om frihedsrettigheder og kunstneriske ytringsfrihed.

UNIMAs generalsekretær udtrykte allerede d. 19. februar i en officiel meddelelse organisationens principielle holdning til fængslingen:

"... While underscoring the value of the right to freedom of speech, without going into the merits of the case, it is our stand that no individual should be denied his fundamental rights, and his freedom of speech, which includes the right to have a fair hearing Since Spain is a democratic country, UNIMA hopes that the puppeteers in question and all the artists/puppeteers would be fully heard before any final decision is taken in the matter. . . . The shows and the characters that the puppets are playing are a heritage of humanity, in conveying ideas, histories, expressions and the voice of the people, which are at the core of any secular democratic nation. Puppeteers should never go to jail because of the content of their shows. UNIMA is based on human rights – freedom of speech is important to puppeteers all over the world. . ."

Títeres desde abajo betyder Dukker nedefra, meget passende for et satirisk handskedukketeater

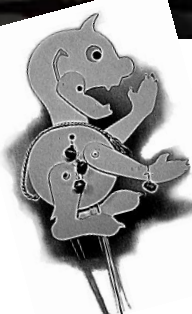
www.unima.org/en/secretary-general/page/2/

Beslaglæggelse af dukkerne og fængslingen blev hele 2016 diskuteret intenst i Spanien, bl.a. på UNIMA kongressen i Tolosa 28/5 til 5/6 2016, hvor UNIMA Danmarks formand Hans Hartvich-Madsen hørte om den. Han opfordrede UNIMA Danmark til også at slutte op om en planlagt international solidaritetsaktion.

Spanske kolleger har holdt mange sympatidemonstrationer i løbet af året, her i Barcelona.

Man kan stadig finde spor af forløbet på YouTube

Den 5. februar 2017, på årsdagen for fængslingen, blev ovennævnte internationale solidaritetsaktion gennemført i form af streaming af en nyopførelse af forestillingen. Teatro el Barrio havde allerede i maj præsenteret dele af stykket på YouTube med andre dukker og spillere. Efter at sagen var henlagt lagde de hus til at Raúl og Alfonso selv kunne fremføre deres stykke.

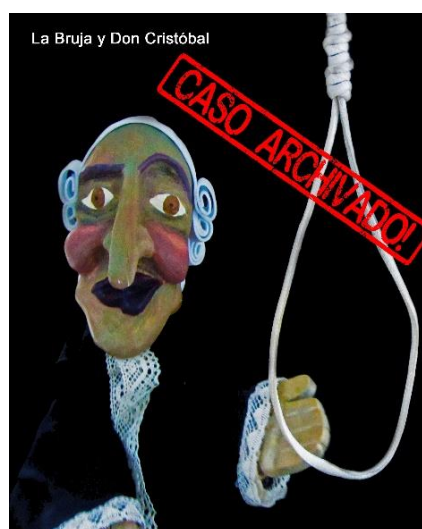
38 spanske byer og 19 lande (Afghanistan, Australien, Benin, Colombia, Danmark, Ecuador, Frankrig, Finland, Grækenland, Irland, Mexico, Peru, Polen, Portugal, UK, Slovenien, Spanien, Sverige og Tyskland) havde tilmeldt sig solidaritetsaktionen.

UNIMA Danmark bad RDFC om at stå for det praktiske her i Roskilde.

Forestilling blev vist i den gamle byrådssal i Byens Hus på Stændertorvet.

Vi takker for lån af huset og dets kæmpeskærm.

Der var mødt 9 tilskuere, Fire var almindelige roskildensere, der havde set de opsatte plakater eller notitser i aviserne. Derudover var der undertegnede og Hans Hartvich (i Roskilde i anden anledning) samt andre UNIMA medlemmer, hvoraf nogle passede teknikken.

Det skulle have været en direkte streaming, men spanierne fik det - af ukendte årsager - ikke til at virke. I stedet kunne vi se forestillingen ca. et kvarter tidsforskudt. Måske en optagelse fra en tidligere prøvegennemspilning? I hvert fald var der et entusiastisk lokalt publikum tilstede. Teknisk var optagelserne noget præget af overbelysninger og billeder ude af fokus. Forestillingen varer ca. 50 minutter.

Optagelsen kunne d. 10. marts stadig ses på Youtube:

www.youtube.com/watch?v=YCMBpaLRSIc

hvor den på det tidspunkt var blevet vist 3022 gange.

Et kort referat: *La bruja* betyder heksen, og Raúl og Alfonso's version gør meget ud af at skildre hende som sådan: Hun flyver på kost, som hun tryller til at gøre rent og hun laver også anden magi, men i øvrig er hun en kvinde der bliver både mor og morder i løbet af forestillingen.

Don Cristobal (en figur taget fra Lorca) er borgerdyret og kapitalisten der kræver penge, og da han ikke får dem, voldtager han la Bruja som myrder ham. En helt uskyldig baby kommer til verden. *En nonne* kommer til og stjæler barnet. Teologisk slagsmål, meget håndgribeligt: Hun og la Bruja slås med et kors. Den udøvende magt (*Soldat med blikhjelm*), banker på, han har hørt larmen. Kvinden skynder sig at skaffe liget af nonnen af vejen (d.v.s. ned under rampen). Soldaten kommer ind og de slås videre med korset. Kvinden bliver slået ud. Soldaten hæfter en seddel (der kan læses som støtte til ETA og al-Qaeda) på kvinden, fotograferer hende og slæber hende for *dommeren*. Hun dømmes til at hænges, men dommeren er lidt dum og lokkes til at vise hvordan en galge virker. Og så det er ham der bliver hængt. Meget morsomt, publikum klapper - -

Det er folkeligt teater i traditionen fra Mester Jakel, Punch, Guignol med flere.

Og det er bidsk satire over samfundets magtstrukturer: Pengene, Kirken, Politi og soldater, Dommerne. Men la Bruja er jo ikke en magtesløs kvinde. Hun er en heks der kan ordne lidt af hvert, og i denne historie ender hun som den der er ovenpå.

Stykket er klassisk slapstick handskedukketeater, med massevis af slagsmål, helt i genrens stil.

Den *Títeres desde abajo* version, der ligger på nettet, er ikke identisk med den der blev vist 5. februar. Begyndelsen ligner det jeg husker fra visningen i Byens Hus, men til slut er der vedføjet en scene hvor la Bruja begiver sig ned i dødsriget for at hente sin forsvundne baby. Døden (en benrad) levere barnet tilbage og belønnes med en lommelærke og et uldent tæppe til at varme sine knogler med.

Fin og stilfærdig slutning på en hektisk forestilling der vinder ved gentagne gennemsyn, Musikken passer fint til forestillingen

Knud Brodersen

Dukketeater som immateriel kulturarv

Traditionelt dukketeater i Tjekkiet og Slovakiet er sammen blevet optaget på UNESCOs repræsentative liste over menneskehedens immaterielle kulturarv.

Det skete ved beslutning 11.COM 10.b.28 under det 11. møde i UNESCOs Komite for bevaring af immateriel kulturarv, som fandt sted i Adis Abeba i Etiopien 18/11 til 2/12 2016.

"Kulturarv er ikke udelukkende monumenter og samlinger af genstande. Den omfatter også traditioner og levende udtryk nedarvet fra vores forfædre og leveret videre til vores efterkommere. Det kan være mundtlige traditioner, udøvende kunstarter, sociale adfærd, ritualer, festligheder, viden og handlinger knyttet til naturen og universet, og viden og færdigheder nødvendige i traditionelle håndværk.

Skønt skrøbelig, er immateriel kulturarv vigtig for at bevare kulturel mangfoldighed konfronteret med den voksende globalisering. Forståelse for den immaterielle kulturarv i forskellige samfund hjælper den interkulturelle dialog, og opmuntrer til gensidig respekt for andre måde at leve på.

Det væsentlige ved immateriel kulturarv er ikke den kulturelle hændelse i sig selv, men snarere den mangfoldighed af viden og færdigheder der overføres gennem den fra en generation til den næste. Den sociale og økonomiske værdi af denne overførsel af viden er relevant for mindretalsgrupper så vel som dominerende sociale grupper i en stat, og er væsentlig for stater på alle udviklingsstrin" ¹⁾.

UNESCO, FNs organisation for uddannelse, videnskab og kultur blev oprettet i 1946, og har siden da bl.a. beskæftiget sig med forskellige former for kulturbevarelse. I 2003 resulterede det i **Konventionen om bevaring af 'immateriel kulturarv'**. Denne blev ratificeret i 2004 og den tilhørende komité har fra 2008 årligt føjet emner til sin repræsentativ liste over kulturarv på området.

Listen omfatter på nuværende tidspunkt 429 emner, i væsentlig grad præget af folkløse, musik og dans samt traditionelle produktionsmetoder.

Dukkespil er repræsenteret med 7 emner, der i rækkefølge for optagelsen er:

2008: Wayan teatret fra Indonesien, Khmerisk Speh Than skyggeteater, Opera de Pupi fra Sicilien, 2009: Karagös fra Tyrkiet, 2010: Kinesiske Skyggedukker og Fujian dukkespilleruddannelse fra Kina, 2014: Masker og dukker i Mali, og nu i 2016: Dukketeater i Slovakiet og Tjekkiet ²⁾.

Tillykke til vore slovakiske og tjekkiske venner.

UNIMA (Union Internationale de la Marionnette) blev som ikke-statslige internationale organisation oprettet i 1929 i det daværende Tjekkoslovakiet. UNIMA blev restruktureret efter krigen og flere gange senere. Den har haft hovedsædet forskellige steder, siden 1980 i Charleville-Mézières, Frankrig. Men det giver da et vist historisk perspektiv, at netop dukketeatertraditionen i Slovakiet og Tjekkiet nu i fællesskab er blevet optaget på UNESCOs liste over 'immateriel kulturarv'.

UNIMA har betegnelsen "Official partner of UNESCO (consultative statute)" og er "entrusted with the assessment of the dossiers about classification of master pieces of the oral and intangible heritage of humanity concerning the puppetry" ³⁾. Så UNIMA må være blevet hørt eller har medvirket til nomineringen af de to lande.

Tjekkiske dukker

Josef Skupa (1892-1957) (UNIMA præsident 1933) skabte far Speibl (1919) og hans foretagsomme søn Hurvínek (1926), der ses yderst til højre sammen med andre medlemmer af familien Speibl. De har stadig deres eget teater i Prag.

Billedet kan også findes på www.spejbl-hurvinek.cz/en/

Slovakiet og Tjekkiet

Selve arbejdet med at fremskaffe nødvendig baggrundsinformation må have påhvilet aktører i de to lande. Primært nok de forskellige små teatre, der holder liv i den lange og rige folkelige tradition for dukkespil for børn og voksne fælles for de to lande. En video produceret af SL'UK Bratislava, 2015 indgår i materialet og giver et udmærket visuelt indtryk. Materialet indledes med følgende tekst:

“Puppet theatre for communities in Slovakia and Czechia is not only a popular form of traditional entertainment but also a way of conveying a vision of the world, and an educational tool with messages on moral values. The puppets, whose characters are real or imaginary, are mostly made of wood and animated using various methods. Initial bearers of the practice were families of travelling puppeteers whose works later absorbed local influences in language and themes using namely comical figures with distinct characteristics. Puppet theatre is an integral part of Slovak and Czech local theatre and literary tradition. It also plays an important role in socialization, helping performers to develop as creative thinkers and learn about cooperation, communication and to strengthen their sense of identity in society. Featuring with other traditional rituals and festive events like feast days, markets and fairs, puppet shows today come in many different forms but still draw from tradition. Practice bearers include performers, playwrights, puppet and costume makers, as well as stage designers. Skills are transmitted by imitation and practice within performer communities, while in Slovakia also transmission takes place in traditional puppetry dynasties, as well as through workshops run by not-for-profit organizations and music and arts schools.”

Ud over traditionen for forestillinger omtaler komiteens begrundelse for optagelsen på UNESCO listen også oplæring af spillere og dukkemagere. Vedligeholdelse af dokumentation i form af dukkesamlinger og andet historisk materiale er også væsentlig ⁴⁾.

Begge lande har et nationalt system til registrering og beskyttelse af immateriel kulturarv. Det anbefales at de to lande også opretter en fælles platform til at følge og støtte udviklingen på området.

Det nævnes desuden at optagelse på UNESCOs liste over menneskehedens immaterielle kulturarv kan indebære risici.

Her tænkes vel nærmest på, at reklameværdien og den større opmærksomhed kan være en belastning for skrøbelige miljøer og føre til kommerialisering og øget slid.

I de op mod 50 år jeg har beskæftiget mig med dukketeater, har jeg haft lejlighed til at følge navnlig tjekkisk dukkespil gennem besøg her i det Blå Hus (snart mange år siden) og gæstespil på danske festivaler. Det har være med forventning om gode oplevelser, som altid er blevet opfyldt.

I håb om at det vil fortsætte således

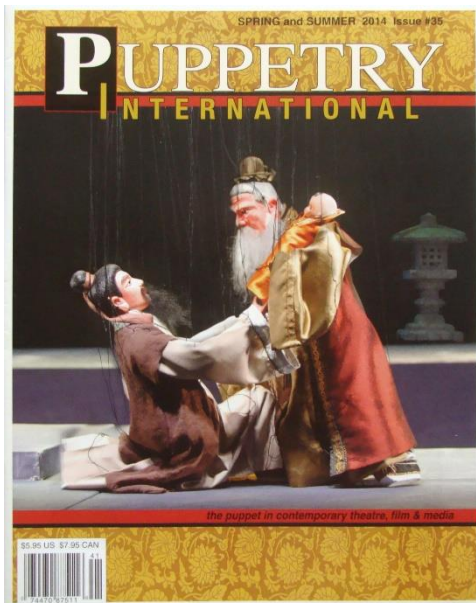
Knud Brodersen

- 1 Oversat fra: UNESCO: What is Intangible Cultural Heritage? Definitions.
www.unesco.org/culture/ich/en/what-is-intangible-heritage-00003
- 2 UNESCO Intangible Cultural Heritage List www.unesco.org/culture/ich/en/lists
- 3 UNIMA historie www.unima.org/en/unima/history/
- 4 www.unesco.org/culture/ich/en/RL/puppetry-in-slovakia-and-czechia-01202?RL=01202

International litteratur tilgået UNIMA centret

oktober 2016 til april 2017

To numre (34 og 35) af **Puppetry International** – Tidsskrift for UNIMA-USA – fra 2014 blev modtaget i december 2016 som introduktionstilbud. Enkelte tidligere numre findes også på UNIMA centret.

Nr. 34 (47 sider) handler mest om kinesisk dukketeater. Af særlig interesse er (pp. 8-10) Annie Katsura Rollins:

The Last Masters: The imperiled Heritage of the Traditional Chinese Shadow Puppet-Makers, som giver lidt af baggrund for at kinesisk skyggespil og fremstilling af dukker hertil i 2010 blev optaget på UNESCOs liste over immateriel kulturarv.

Nr. 35 (48 sider) handler om Centre for dukkespil rundt i verden, i USA bl.a. *Center for Puppetry Art* i Atlanta, Georgia. Der blev åbnet i 1978 af Kermit the Frog og Jim Henson. Det er et stort hus med mange aktiviteter, bl.a. UNIMA-USA center.

På side 42 anmelder John Bell en bog med Lisa Peschel, ed: *Performing Captivity, Performing Escape, Cabarets and Plays from the Theresienstadt Ghetto*. London; Seagull Books, 2014. 420 pp. To dukkespil fra koncentrationslejren har overlevet: Arthur Engländer's 'The Treasure' trækker på traditionen fra Tjekkisk dukketeater (som jo også nu er kommet på UNESCOs liste) med Kašpárek og figurer som Speibel og hans søn Hurvínek på en baggrund af hungersnød – og fjortenårige Hanuš Hachenburg's 'Looking for a Spectre' der satiriserer over Hitlers Nazi Europa. Bell sammenligner den med Jarry's *Ubu Roi* og kalder det 'one of the most profound puppets plays of the 20th century'.

Tidsskriftet **Puppe** udgives af Puppentheater Magdeburg og er i løbet af syv år udkommet med 30 numre. Vi har pr. post modtaget nummer 29 og 30, (hver 16 siders nydeligt farvetryk) med fællesbetegnelsen: 'Über Grenzen Gehen' i nederste venstre hjørne.

Teatret lægger vægt på at have en politisk profil.

Kirkegården eller Rakkerpakket fra San Cristobal

Gæstespil af Materialtheater Stuttgart på Figurentheaterfestival Blickwechsel 2016 Magdeburg.

En flok flygtninge, der som følge af oversvømmelse har mistet deres hjem, bliver lukket ind på en kirkegård hvor de slår sig ned. Nogle blandt de lokale glæder sig, andre frygter at freden på kirkegården er forbi.

Hvad bestemmer vores fremtid: Solidaritet med nødlidende eller overlevelse af den stærkeste? Kan man leve uden Hjerte?

www.puppentheater-magdeburg.de

En omfattende oversigt over tysk Dukketeater: Teatre, Festivaler, Uddannelse, Museer m.m.m. kan fås på hjemmesiden www.vdp-ev.de
Verband Deutsches Puppentheater e.V.

Foreningen er oprettet i 1968 og fungerer som faglig organisation for professionelle dukketeatre og dukkespillere i Tyskland.

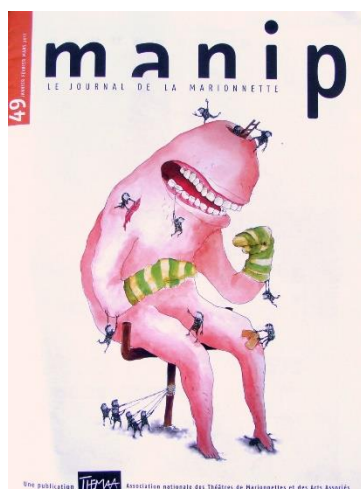
Den udgiver tidsskriftet **Puppen, Menschen & Object** (Nr. 115 haves som pdf fil, 42 sider med mange detaljer om tysk dukketeater).

Den samarbejder med UNIMA og uddeler siden 2002 en årlig pris, Jürgen Maassen's træskulptur "Die Spielende Hand", som i 2016 tilfaldt Possehl-Stiftung Lübeck for mangeårig støtte til Theaterfigurenmuseum Lübeck og Figurentheater Lübeck.

Dette nummer af UNIMA Finlands tidsskrift **Nukketeatteri** 1/2016 er muligvis kommet til Danmark med Hans Hartvich. 31 af de 40 sider er –rimeligt nok – på finsk, mens 9 er på engelsk:

- 1 'Constructive Exchanges' under et dukkemagere møde ved festivalen i Turku 2015 (Mariann Aagaard fra Teater Refleksion var dansk deltager).
- 2 'When I learned to speak at 25 years old. Considerations on two languages: one made of words and one made of materials'. Seminotik anvendt på ord og på genstande (objekter, dukker).
- 3 'Jester to His Majesty the People' Interview med Jonathan Gunning om 'Visual storytelling' – 'Clowning' – 'Playing with objects and Puppets' and 'Rekindling a traumatized child's imagination'. Alle tre af Perrine Ferrafiat
4. 'Dancing layers of physicality, a dancer's look on puppet and visual theater' af Sadnrina Lindgren- Alle fire er vel værd at læse.

THEMAA –

Association nationale des Théâtres de Marionnettes et des Arts Associés

24 rue Saint Lazzare 75009, Paris er UNIMA Frankrig center og udgiver af **manip** Le journal de la Marionnette, som udkommer fire gange årlig. Nr.49 for jan.,feb, marts 2017 blev modtaget pr. post.

I dette nummer har marionetisten Anttonin Lebrun fra kompagni Les Jeux Creux fået frie hænder til at udforme forside og side 2 Carnet de création: (Skitsebog).

Det er tænkt som en illustration til et større møde (nov. 2015) mellem dukkespillere og Magiciens (vi ville sige tryllekunstnere) omkring:

'L'Art du Surgissement – Poétiques de l'illusion'

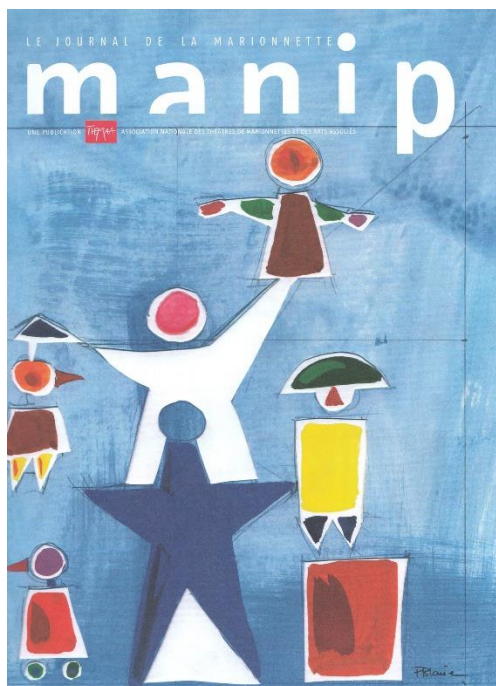
Et andet eksempel på interesse for grænseflader er et nyetableret akademisk samarbejde omkring dukkespillere og cirkusartister etableret i Champagne-Ardenne nær Charleville.

Personlig er jeg faldet for en artikel af Diddier Plassard, professor i teatervidenskab ved universitet i Montpellier: 'Trouble dans l'humain': 'Dukken er ikke simpelt hen et teaterværktøj. Under sit fredsommelige udseende rejser den forskelligt urovækkende som er dybt begravet i vores forestillingsverden. Den passionerede opmærksomhed som børn omfatter den med, frygten den somme tider vækker hos dyr er tilstrækkelig til at minde os om noget vi er tilbøjelig til at glemme. . . 'Den udfordre grænsen mellem det der er ubevægeligt og det som kan bevæge sig, mellem det der har en bevidsthed og det som ikke kan have en sådan, mellem det som er potentielt farligt og kræver vores fulde opmærksomhed, og det som blikket glider forbi uden at bemærke det. Marionetten bevæger sig, og det vi var sikre på vakler: Vi er lige pludselig helt opmærksomme –

Og så følger en lang og detaljeret historisk gennemgang af holdningen til marionetter op gennem tiden.

At dyr kan reagere voldsomt på marionetter, er noget jeg i hvert fald også har observeret –

Og sandelig om ikke endnu et nummer af **manip** når at komme med i denne omgang:

Det er nummer 50 for perioden April, Maj, Juni 2017. Forsiden er skabt af Pierre Blaise, formand for Themaa 2008 til 2013 og kunstnerisk leder for *Théâtre Sans Toits* og for *Théâtre aux Mains Nues*.

Den foregående og den nuværende formand for THEMAA Angélique Friant glæder sig i fællesskab over, at det franske kulturministerium har skabt en '*label national pour les arts de la marionnette*', et (juridisk?) begreb (*une embellie*, en udsmykning) der indebærer at '*les arts de la marionnette*' officielt bringes på linie med andre kunstarter bl.a. hvad økonomisk støtte angår. - Og det med pænt store beløb.

Og nu vi er ved pengene: Nogen har fundet et citat af Diego Riviera på en 500 pesos mexicansk pengeseddel: "*Man siger at revolutionen ikke har brug for kunsten, men at kunsten har brug for revolutionen. Det er ikke præcist: Revolutionen har brug for en revolutionær kunst.*"

Ellers har UNIMA-nyts redaktør især fæstet sig ved en '*conversation*' mellem Patrick Boutigny og Emanuelle Castang i anledning af at man nu var nået til at udgive Nr. 50.. Førstnævnte startede **manip** i 1998 og sidstnævnte er den nuværende redaktør.

På baggrund af et tidligere '*lettre d'information*' til de daværende ret få Themaa medlemmer, påtog Patrick Boutigny som nyvalgt sekretær for THEMAA at forny og modernisere bladet, i begyndelsen med sig selv som skrivende hovedkraft. På det tidspunkt havde THEMAA ca. 70 medlemmer. Fra forhistorien stammer **manip** traditionen med ikke at bringe anmeldelser af medlemmernes forestillinger, og det kan man jo være enig i eller ej. Til gengæld er der mange fagpersoner og akademikere der gerne skriver i bladet.

Emanuelle Castang blev chefredaktør i 2004, fik en redaktionssekretær og fik samlet en rådgivende redaktionskomite. Til nr. 50 har der været 21 bidragydere. Bladet dækker (fransk) dukketeater fra mange synsvinkler, og er formodentlig en væsentlig medvirkende årsag til at THEMAA (og dermed UNIMA Frankrig) nu har henved 300 medlemmer.

På baggrund af de relative folketal er UNIMA Danmarks ca. 60 medlemmer da ganske pænt, men vi er jo unægtelig en del fattigere.

manip udkommer på papir og er finansieret via statstilskud til THEMAA.

Bladene er UNIMA centrets ejendom og kan studeres på stedet eller hjemlånes mod kvittering.

Knud Brodersen

World puppetry day 21 March 2017

Idoya Otegui,

General Secretary of UNIMA International,
Charleville-Mézières:

On March 21st, we are celebrating the
World Puppetry Day.

Created in 2003, this Day celebrates the puppetry art in the world. On this occasion, a personality of the artistic world is solicited to write a message spread all over the world.

In 2017, it is an American, Nancy Staub, who sends a strong message in which she stressed the importance of the internet to spread a better knowledge of this ancestral art which knows, however, to be in a great modernity.

We invite you to celebrate this Day by popularizing the event in many ways: by spreading the Message and by raising actions that help us to better publicize our art.

International Message of Nancy Lohman Staub – 21st march 2017

In 1929 a few people with a passion for puppetry from only seven countries formed l'Union Internationale de la Marionnette (UNIMA) to promote and develop the art form. I joined UNIMA about 1970 to help satisfy my lifelong fascination with puppets. Now, thanks to the Internet, we can instantaneously connect thousands of likeminded people across national, political and religious boundaries around the world. Recorded programs, performances, conferences, classes and workshops are available around the clock and some are streamed in real time. Academic papers, publications and photographs pop up at a touch on the keyboard. This increased popularity beyond our wildest dreams offers innumerable opportunities to form international coalitions to work together towards our goal of mutual understanding through puppetry.

Puppetry developed in virtually every part of the world. Now hundreds of hours of documentation available on the Internet make many traditional forms accessible. UNESCO recognized twelve of these as representing Intangible Cultural Heritage (ICH). Information, slides, and video footage of them can be seen on its web site. At least eleven additional traditions involving puppetry can be viewed on the Asia/Pacific Cultural Centre Database. Hopefully, viewers are tantalized to delve into the complexity of the performances and the depths of their communal roots. We can utilize traditional puppetry to reveal the common humanity underlying our cultural differences.

Nancy Lohman
Staub

at the entrance to
the Center for
Puppetry Arts,
Atlanta, Géorgia.

Photo : Susan
Kinney.

One tradition of traditional art is change, so documentation plays an important role. After nearly forty years of dedication by hundreds of us puppetry enthusiasts, UNIMA posted an updated Encyclopédie Mondiale des Arts de la Marionnette, published in 2009, on its web site in three languages, English and Spanish as well as French. It puts the history of puppetry at our fingertips. It serves as a significant tool for the numerous museums around the world, which have acquired puppet collections, and the several others dedicated exclusively to the art form. Their collections and catalogs can be found online. Some are experimenting with 3-D imagery and replication for educational purposes. Facilitated by communication on the Internet, preservation of history contributes to future development.

Hundreds of contemporary puppeteers from around the world post excerpts of their live performances on the Internet to attract audiences and presenters. UNIMA sponsors live performances, festivals, conferences and publications and posts coverage on its web site. As intended by the small founding group, the current membership of UNIMA, from over ninety nations cooperate, regardless of differences. With the exponential growth of exposure comes increased responsibility to our audiences and each other. Let us celebrate World Puppetry Day together as friends with shared dedication to the art form by posting the festivities on the Internet, which truly unites us!

References

[Asia-Pacific Database](#)

[ICH/UNESCO Database](#)

[World Encyclopedia of Puppetry Art](#)

Nancy Lohman Staub

Nancy Lohman Staub, a native of New Orleans, Louisiana, USA, acted as one of the planning editors of the Encyclopédie Mondiale des Arts de la Marionnette. and continued as a scientific advisor.

She served on the UNIMA Executive Committee as a Vice-President, the Publication Commission, the Research Commission, the Heritage Commission and currently the Social Justice Commission.

She directed the 1980 World Puppetry Festival and XIIIth Congress of UNIMA at the John F. Kennedy Center for the Performing Arts in Washington, D.C. She acted as consultant in the formation of the Jim Henson Foundation in New York City to support the field of puppetry in America. She served as President of Puppeteers of America and Vice-President of UNIMA-USA. She is the founder and Advisory Committee Chair of the Center for Puppetry Arts Museum in Atlanta, Georgia. She published many articles and museum catalog essays. She directed a small puppet theatre in New Orleans, Louisiana for over ten years a very long time ago.

Et tilbud fra Spanien

Eugenio Navarro fra dukketeatret La Puntual i Barcelona er en blandt flere udenlandsk modtager af UNIMA-nyt. Jeg og han kender hinanden fra for mange år siden da han optrådte her i Det Blå Hus. Han er ikke så glad for at bladet mest er på dansk, men jeg har nu også mine problemer med spanske tekster. Ellers forstår vi hinanden ganske udmærket.

Eugenio Nestor

For nylig sendte han mig en forespørgsel om der blandt danske UNIMA medlemmer evt. skulle være nogen der måtte ønske at deltage i dette års workshop/masterclass på La Puntual.

Den kendte engelske marionetspiller Stephen Mottram kommer og viser sin forestilling 'The Parachute' og giver et intensivt kursus i 'The Logic of Movement' baseret på metoder og dukker han selv har udviklet.

Kurset omfatter: analyse af menneske- og dyrekroppes bevægelse – bevægelses sekvenser – bevægelse som kommunikationsmiddel – kropssprog – sammenhæng mellem mekanik og følelser i bevægelse – balance – kvalitet af bevægelsen og gengivelse af forskrifter for bevægelse – og at spille med 'Mottram' marionetter.

Praktiske oplysninger:

Kurset foregår 29. og 30. juni og 1. og 2. juli fra kl. 10 til 14, i alt 16 timer.

'The Parachute' forestillingen vises alle fire dage kl. 19 på La Puntual.

Adressen er C/Allada Vermell, 15. 08003 Barcelona, Spanien.

Pris 200 Euro pr. person (175 Euro for UNIMA medlemmer) inklusive forestillingen. Max 15 personer. Sprog: Spansk/Engelsk

Tilmelding og anden information: Nestor: Tlf. 649 910 622 E-mail: nestor.lapuntula@gmail.com

Yderligere information om La Puntula dukketeatret i Barcelona: www.lapuntual.info

Her kan man bl.a. finde en billedserie om tidligere kurser på La Puntual.

Og jeg kan tilføje at Stephen Mottram har en udmærket hjemmeside, hvor man kan få et indtryk af hans specielle metoder og formåen: www.stephenmottram.com

"Stephen Mottram's Animata has performed in more than 40 countries worldwide. Using string puppets, automata and specially composed electroacoustic music, the majority of Stephen's work is directed at adult audiences and is without text.

In addition to his stage work, Stephen regularly teaches at a number of performing arts colleges, including L'institut International de la Marionnette in Charleville Mézières, France and Accademia MAAF in Pinerolo, Italy.

As a teacher, Stephen's particular interest is the perception of movement and how audiences read movement data from the stage. As well as teaching courses in puppet movement and manipulation, he also leads workshops in the design and construction of puppets.

The company is based in Oxford, UK."

Hvis danske UNIMA medlemmer skulle lade sig friste af en tur til Spanien,
så må I hilse Eugenio fra mig,
og I må meget gerne skrive lidt om turen til UNIMA-nyt.

Knud Brodersen

Teknikaliteter

To trolde og 'Planten'

Troldene, der vogter over sidenumrene i herværende udgave af UNIMA.nyt, blev – sammen med andre skyggefigurer – lavet i slutningen af 90'erne som stiløvelse i forbindelse med Teatret i det Blå Hus' produktion af 'Hulen'. I forestillingen om Sokrates efter Platons fortælling om fangerne der sidder bundne i en hule under jorden (premiere 2004) blev der brugt tre forskellige former af skyggefigurer, og vi havde derfor brug for erfaring på området. I øvrig har troldene intet som helst med Platon at gøre.

De to trolde – en forfra og en i profil – optrådte i en lille historie om en dame der planter et frø i en æske, vander det og forsvinder ud. Troldene dukker op fra neden. De undrer sig og bliver lidt forskrækkede da frøet spirer og planten bliver større og større. Til sidst folder den sig ud og blomster. Troldene hopper op og ned og larmer begejstret.

Troldene (ca. 45 cm høje) er bygget efter sprællemands-princippet. De er lavet af 2 mm tykt pap.

Kroppene og hovederne er dobbelte, med ben, arme og hals monteret drejelige enten mellem eller uden på de to lag pap. De kan bevæges individuelt ved snoretræk nedefra. Munden kan åbnes og lukkes ligeledes ved snoretræk. Pupillerne er sorte papcirkler limet på skiver af stift gennemsigtigt plast, der ruller frit inden for øjenåbningerne.

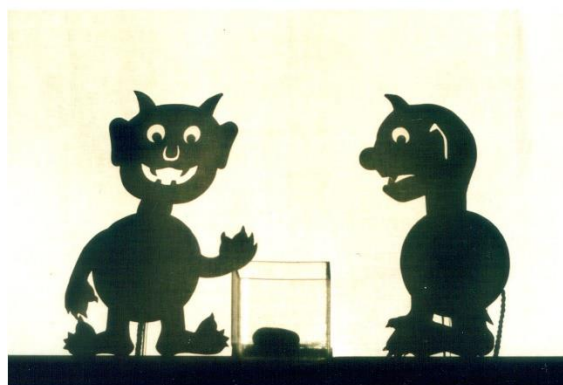
Bag på figurerne er der monteret bjælder som leverer lyd alt efter hvor voldsomme bevægelserne er.

Lyskilden er en 300 watts projektørpære anbragt i ca. 3 m afstand fra skærmen, som er af almindeligt hvidt lagenlærred. Vi foretrækker frithængende stof som kan blafre lidt. Det giver mere liv til skyggerne.

Skyggefigurerne er sorte når de er tæt på lærredet, men figurer, der som disse er lavet af hvidt pap, kan give interessante schatteringer når de holdes i nogen afstand fra lærredet. Det skyldes reflekteret lys fra lærredet der kastes tilbage af den hvide figur og gør de sorte skygger lysere. (Effekten ses tydeligt på billedet af damen).

Når figuren rykker nærmere til lyskilden vokser skyggerne i størrelse. Med en (næsten) punktformet lyskilde kan det gøres uden skarpheden går tabt.

Når troldene optræder som nummerfigurer er det enten som skygebilleder fotograferet fra skærmens forside eller som figur ofte kombineret med slagskygge når de er fotograferet bag skærmen. Billederne har været en tur gennem Photoshop, som bl.a. har givet dem kulør.

Knud Brodersen

Omkring bestyrelsen

Referat af bestyrelsesmøde i UNIMA Danmark

Fredag d. 28/4 2017 kl. ca. 20

Mødet fandt sted på Sydals i et sommerhus lejet i forbindelse med Aprilfestivalen.

Tilstede: Hans, Knud, Martin og Rikke Fraværende: Mette og Sune

Martin og Rikke havde lavet middagen.

Hans indledte mødet

med tak til Knud og Teatret i det Blå Hus for at have sponsoreret leje af sommerhuset og annoncen i Den Røde Brochure m.m. .

1. Valg af ordstyrer og referent - Martin valgt som begge
2. Hjemmesiden - Rikke skriver en mail til Thomas hvor der spørges til "status". Rikke sender samtidig mail til Sune og resten af bestyrelsen i cc, at det er hvad der sker. Måske en mail til Sune hvor der også spørges til status.
3. Aprilfestivalen - Bestyrelsen diskuterede festivalen generelt. På et organisatorisk plan har samarbejdet med festivalen været meget positivt. Evaluering af infomødet: En anden gang, så skal vi lægge mødet tidligere på ugen. Vi ser at UNIMA er blevet meget omtalt i festivalprogrammerne og det er meget positivt. Vi planlægger at deltagelse på festivalen bør ske fremadrettet.
4. Generalforsamlingen finder sted i det Blå Hus, Roskilde fredag 11 august 2017 om aftenen efter efterfulgt af workshop den følgende dag. - Fastlæggelse af den økonomiske ramme mangler for betalingen til underviseren, her mangler vi indspark fra Sune. Deltagerbetaling bliver 300kr. Betina har sagt ja til at undervise i sensorisk teater.
5. Kurser 2017 - Forslaget er et kursus i oktober. Evt. omkring efterårsferien. Dukkespil kunne være en ide. Medlemmerne må gerne komme med ønsker. Papirteater er en anden ide - Peter Holst kunne være en underviser. Bestyrelsen foreslår at temaet for sæsonen 17/18 er dukkespil. Katrine Karlsen kunne også være en underviser i dukkespil i foråret.
6. Hæderspris - Kandidaten er valgt.
7. Netværksmøder - Bestyrelsen har diskuteret ideen omkring netværksmøder. Tanken er at have åbne møder/workshops som løbende skal afholdes som et medlemstilbud. Martin undersøger muligheden for et samarbejde med Frederiksberg Teater. Møderne kan have et løbende tema, som fx dukken som pædagogisk værktøj, dukkespil og små visninger af forestillinger der er undervejs. En skrivelse omkring konceptet forfattes af Martin og Rikke.
8. Internationalt arbejde - Der arbejdes på at genetablere rejseaktiviteter til andre lande, dette i samarbejde med Snohøj højskole. Den første tur kommer til at gå til Polen 7-15 okt, til festivalen "Dukker er også mennesker". Pris og yderligere info følger snarest. Flere studierejser vil følge.
9. Nyhedsbladet- Der kommer et nyt nummer medio Maj. Næste nummer kommer i slutningen af juli/1. august.
10. Evt –

Martin Rasmussen

DATS og UNIMA Danmark

Der har nu i et par år eksisteret en samarbejdsaftale mellem UNIMA Danmark og DATS som gør det muligt for medlemmer af de to foreninger at deltage i hinandens kursusvirksomhed.

Det gensidige medlemskab medfører også at DATS står på mailinglisten over modtagere af UNIMA-nyt, og at UNIMA-centret Bredgade 9, Roskilde, modtager trykt materiale som DATS distribuerer blandt sine medlemmer.

Kontaktinfo: Landsforeningen for dramatisk virksomhed,
Jernbanegade 5 6230 Røddekro, Tlf.7465 1103

www.dats.dk dats@dats.dk

Tidligt i foråret 2017 har UNIMA-centret modtaget nedenstående materiale:

Tidsskriftet: **Rampelyset** Teatermagasin

Tema: Lyd og scene-kunst 30 sider og

og **Teaterforlaget DRAMAs katalog 2017/18** over:

tekster til skuespil for børn og unge (78 sider) og tekster til skuespil for voksne (163 sider). Hertil 8 sider forfatterregistre.

Bestillinger ekspederes fra DATS adresse i

Røddekro via www.drama.dk drama@drama.dk

Materialet indeholder endvidere en serie postkort med invitationer til 3-timers introduktionskursus til emner som angivet til højre. Pris 300 kr. Det foregik på Rytmisk center, Vesterbrogade 107E Kbh. Serien er afviklet. Serien omfattede også to 3-timers kurser om lyd og lys.

Billederne til venstre gør opmærksom på:
Et weekend kursus i Revy, Juelsminde, 2.Sept.
En festival i Short Play, Aalborg, 30.sept.
En festival i Senior Teater, Korsør 28.oktober.

Der indbydes til DATS sommerkursus 25/6-1/7
Emner: Skuespil teknik, Stilkostumer, Musicaldans, Musikalsang, Instruktion, Lyd og projektioner.

Som indstik i Rampelys gør OURE Kostgymnasium opmærksom på deres 'Grunduddannelse i Skuespil', og Ryslinge Højskole vil gerne 'Forny dit dramatiske udtryk'

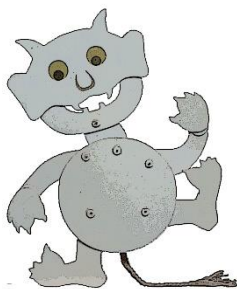
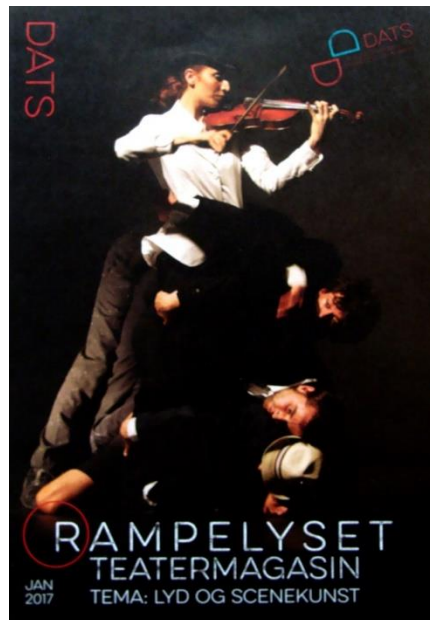
Endelig indbydes til DATS årsmøde og teaterfestival d. 19. til 21. maj i Tisted.

(UNIMA har som kollektivt medlem ret til

1 stemmeberettiget repræsentant

Og DATS bør vel også kunne deltage i UNIMA generalforsamlingen?)

DATS beskæftiger sig næppe med dukkespil, men UNIMA medlemmer kunne måske godt have glæde af nogle former for skuespilteknik, lige som Steen Håkon Hansen kurser har vist at nogle DATS medlemmer gerne beskæftiger sig med dukkespil.

I april er endvidere indkommet:

RAMPELYSET: DATS årsskrift for 2016.

30 A4 sider i farvetryk

som naturligt nok kommer ind på og uddyber nogle af de ovenfor omtalte og annoncerede aktiviteter.

Bladet indeholder endvidere artiklerne

'Det Nye Vækstlag' (side 14)

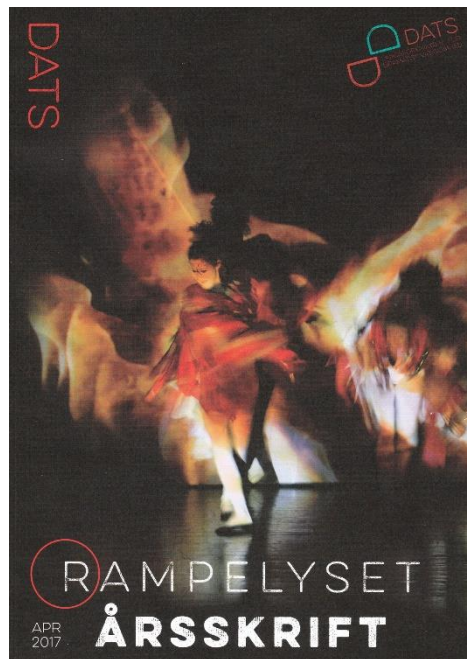
Af DATS udviklingskonsulent Peter Rafen Dahm

og 'Vi har brug for diversitet i Scenekunsten' (side 10)

'Om talent og vækstlag i det scenekunstneriske miljø i Danmark' skrevet i fællesskab af

børne og ungdomskonsulent Gitte Bech Ballesheim

og vækstlagskonsulent Misse Nordrup

Det indledende spørgsmål fra Rampelyset til Peter Rafen Dahm lød således:

Hvis Vækstlaget er det sted eller de miljøer, hvor de friske skud, de sære planter, og de endnu ukendte arter spirer frem, så er vækstlagsteater vel per definition 'nyt'. Vækstlaget er det nyes grobund. Hvilken mening giver det så at tale om 'det nye vækstlag'?

Han svarer, at han ud fra mange års erfaring, fornemmer der er sket en ændring i retning mod det mere selvstændigt eksperimenterende. Der er ikke længere kun tale om en måde til at få en grundlæggende skuespilleruddannelse. . .

Artiklerne giver gode definitioner og god oversigt på området set fra DATS synsvinkel. Den besværlige grænseflade mellem amatør og professionelt teater bliver også berørt.

Artiklerne burde kunne give gode indspark også til UNIMA Danmark diskussionen om den sørgelige mangel på muligheder for – i hvert fald i disse år – at få sig en dukkespilleruddannelse her i landet.

Martin Rasmussen, der jo som antydnet (se side 3) er designeret kommende formand for UNIMA Danmark, (og som formidlede det gensidige medlemskab mellem DATS og UNIMA Danmark), har gode kontakter inden for vækstlagsteatre qua sit arbejde med Teaterhuset i 'Huset' i København – så måske ??

UNIMA

UNION INTERNATIONALE

de la

MARIONNETTE

grundlagt 1929, medlem af UNESCO

UNIMA Danmark

c/o Knud Brodersen
(Teatret i det Blå Hus)
Bredgade 9
4000 Roskilde

www.unima.dk

UNIMA Danmarks bestyrelse:

Formand og UNIMA rådsmedlem:

Hans Hartvich-Madsen

hans@unima.dk

Næstformand og UNIMA rådsmedlem:

Martin Kragballe Appelquist Rasmussen

martin@unima.dk

Kasserer og Web-master:

Sune Aske Jørgensen

saj@unima.dk

Mette E. Jensen

mette@unima.dk

Rikke Ellegård Hansen

rikke@unima.dk

UNIMA center og redaktør af Unima-nyt:

Knud Brodersen

knud@unima.dk

Bliv medlem af UNIMA-Danmark

Du bliver medlem af UNIMA Danmark ved at kontakte os på ovenstående adresse eller via hjemmesiden.

Medlemsskab gælder januar til december. Indmeldelse efter 1.okt. dækker hele næste år.

Kontingent:

500 kr for teatre/grupper/institutioner

300 kr for enkelt medlemskab

100 kr for studerende og pensionister

Næste **UNIMA-nyt**

forventes udsendt
senest 1. August 2017

Deadline
for indsendelse af materiale
medio Juli 2017

Artikler, kommentarer, billeder
meddelelser m.m.
sendes til hans@unima.dk
eller knud@unima.dk